

ışgal etmek, occupō, 1.
iştirilmemiş, inauditus, a, um.
iştirmek, audiō, īre.
işkence, crūciātus, ūs, m.
İşkencelerle (işkence ediliyor ve) öldürülüyordu, cum
crūciātū necābatur.
işlemek (toprağı), colō, ere,
colui, cultum;
(suç), admittō, ere.
işte, ecce.
iştirak etmek, interesse, dat.;
particeps sum, gen.
itaat etmek, pareō, īre, dat.
itaat etmemek, negligō, ere,
lexī, lectum.
İtalya, itālia, ae, /.
itham eden kimse, accusatōr,
ōris, m.
itham etmek, accusō, 1. acc.
ve gen.; insimulō, 1.
itibar, laus, laudis, f.
itimat, fidūcia ae, f.; fidēs,
ē, f.
— etmek, cōnfidō, ere, cōn-
fissus sum, dat.; fidem ha-
beō, dat.; crēdō, ere, dat.;
Ona itimat etmemelidir, o-
pek şayanı itimat değildir,
nōn crēdendum est ei; mi-
nor fidēs ei habenda est.
itiraf etmek, cōnfiteor, īri,
ſessus; fateor, īri, fassus.
ittifak etmek, sē coniungere
cum.
ittifakla, cōnsensū.

Jupiter, luppiter, Iovis, m.
iyi, bonus, a, um; (en-), opti-
mus, a, um; (daha-), melior,
melius. En iyi, daha iyi çok
kere gerund, veya gerundi.
ile çevrilir. Beklemenin da-
ha iyi (en iyisi beklemek)
olduğunu düşündüm, ex-
spectandum esse putāvi.
(+ uygun), secundus, a, um;
— bilmek, salis sciō, īre;
— gitmek (işler), pōliciō,
ere.
— zamanlar, rēs prosperae-
— olmak (= sıhhatte ol-
mak), valeō, īre;
— olmamak (= sıhhatte
olmamak), nōn valeō; in-
firmā valetüdine esse.
iyilik, beneficium, ī, n.
iz, vestigium, ī, n. (pl. şeklini
kullanınız).
izah etmek, expōnō, ere, po-
suī, positum; ēdō, ere, di-
dī, ditum.
kabahat, noxa, ae, f.; dēlic-
tum, ī, n.; culpa, ae, f.
— bulmak, culpō, 1.
kabahath, nocēns, ntis.
kabile, tribus, ūs, f.
bak, halk.
kabiliyet, (ſtri —), ingenium,
ī, n.
kabiliyetli, aptus ad.
kabir, sepulcrum, ī, n.

LÜGATÇE

kabul: etmek, accipiō, ere,
cēpi, ceptum; probō, 1.;
fateor, īri, fassus.; admittō,
ere.
kabul edilmişdir (umumiyet-
le —), cōnstat.
kaç? kaç tane? kaç adet?
quot?
(bir-), pauci, ae, a.
— defa, — kere? quotiens?
kaçaklı, perfuga; transfuga, ae,
m. (kaçarak düşman tara-
fine geçen asker için);
fugitivus, ī, m.
kaçan, kaçan asker veya köle,
fugitivus, ī, n.
kaçanları sıkıştırmak, fugi-
entibus instō, 1.
kaçınmak (mes. tehlikeden),
vītō, 1.; dētrectō, 1.
(muharebeden —), proelium
dētrectō, 1.
kaçırılmak (alıp —), abrīpiō,
ere, uī, reptum.
(düzmanın elinden —), hos-
tēs ē manibus dimittō, ere,
misi, missum.
(ſırsatı —), dimittō, ere.
kaçma, fuga, ae, f.
kaçmakt, effugiō; fugiō, ere,
ſūgi, fugitum.
(— dönüp kaçınmak), terga
vertō, ere, verti, versum;
fugae sē mandāre.
(askerden —), signa relin-
quō, ere, liqui, lictum.

kaçarak iltica etmek, siğin-
mak, kaçmak, cōnfigiō ad;
kaçıp kurtulmağa çalışmak,
kurtulmak, salūtem fugā
petō, ere, īvī (ii), itum.
kaçրmak. in fugam coniiciō,
ere, iēci, iectum; fundō,
ere, ūlū, ūsum; fugō, 1.
kadar (-e —), dum; dōnec;
quoad;
praepl. usque ad (bir isim
ile);
(sayı v. s. ile), ferē; cir
citer;
on kadar, decem ferē;
on bin kadar, ad decem
milia;
Hastalık evvelki kadar ağır
(ciddi) değildir, nōn tam
(veya ita) gravis est mor-
bus quam anteā;
(+ miktarında, sayısı ka-
dar), tot... quot.
kadeh, pōculum, ī, n.
kader, fortūna, ae, f.; fatūm,
ī, n.; (umumiyle ſena):
casus, ūs, m.
kadın, mulier, eris, f.; ſēmina,
ae, f.
kāfi, satis;
bir aya kāfi erzak, satis
frumenti in menſem;
köprü yapmağa kāfi ağaç,
satis ligni ad pontem faci-
endum.
kāhin, kāhine, vātes, is, m.f.;
augur, uris, m.

kahir bir şekilde (öyle —), tantā strāgē.
 kahramanlık, virtus, utsis, f.
 kainat, mundus, i, m.
 kalabalık, turba, ae, f.; multitudō, inis, f.
 kalanı, kalanlar, kalan kısmı, reliquus, a, um; ceter-, a, um; ordunun kalan kısmı, reliquus exercitus; askerlerin kalan kısmı, reliqui militēs.
 kaldırmak, (ordugâhı —), castra moveō, ēre.
 (muhasarayı—), obsidiōnem relinquō, ere; obsidiōne dēsistō, ere.
 kale, arx, arcis, f.; castellum, i, n.
 kalkan, scūtum, i, n.
 kalkmak, surgō, ere, surrexi, resurrectum.
 kalmak, maneō, ēre, mansi, mansum; moror, l.
 (Caesar'a sadık —), fidem Caesaris sequor, i, secūtus.
 kan, cruor, ūris, m.; sanguis, is, m.
 — dökme, caedēs, is, f.; strāgēs, is, f.
 — akrabalığı olan, aynı soydan gelen, cognātus; nātū coniunctus, a, um.
 kanad, āla, ae, f.
 kandırmak, persuādeō, ēre, suāsī, suāsum, dat.
 kanlı, cruentus, a, um.

kanun, lex, lēgis, f.
 — kabul etmek, legem iubeō, ēre, iūssī, iūssum;
 — tasarısı veya tekli, rogatiō, ūnis, f.
 — tekli etmek, ferō, ferre, tuli, lātum.
 kanunsuz para (v.s.) almakla itham etmek, accusō eum dē pecūniis repetundis.
 kapatmak, claudō, ere, si, sum.
 kapı, porta; iānua, ae, f.
 kapıları kırmak, portas refringō, ere, frēgi, fractum;
 kapıları tikamak, barikatlamak, portas obstruō, ere, struxi, structum.
 (= kapı boşluğu), iānua, ae, f.
 (= açılıp kapanan kısmı), ūoris veya pl. ūores; Yatak odasının kapısını kapatıorum, ūrem cubiculū claudō.
 kapılmak, (= ünit v. s. ile hareket etmek, ümide kaptılmak), adducōr, i, ductus.
 kaput, sāgum, i, n.
 kar, nix, nivis, f.
 kara kuvvetleri, cōpiae terrestres.
 karada ve denizde, terrā marique.
 karanlık, tenebrae, īrum, f., pl.
 — adi. obscurus, a, um.

karar vermek, kararlaştırmak, cōnstituō, ēre, uī, ūlum; statuō, ēre; consilium capiō, ēre veya ineō, īre.
 (senato için), decernō, ēre, crēvi, crētum.
 kararlaştırlan gün, cōnstitūtus dies.
 kararlaştırlan yer, cōnstitūtus locus.
 kararındayım, mihi placet.
 karaya çıkarmak, expōnō, ēre, posuī, positum.
 karaya çıkışma, ēgressus, ūs, m.
 karaya çıkmak, ēgredior ē navī.
 karaya doğru sürmek (gemiyi —), nāvem in litus agō, ēre, ēgl, ūclum.
 karaya yanaştırmak, (nāvem) appellō, ēre, puli, pulsum.
 kardeş (erkek—), frāter, ūris, m.; (kız—), soror, ūris, f.
 kargaşalık, tumultus, ūs, m.; mōtus, ūs, m.
 kari (= zevce), ūxor, ūris, f.
 karışıklık, kargaşalık, tumultus, ūs, m.; mōtus, ūs, m.
 — çıkarmak, yaratmak, tumultum excitō, l.
 karışmak, perturbōr, l.
 (bir işe —), occurrō, dat.
 karnı ac olmak, ūsuriō, īre.
 (-e) karşı (duygular için), ergā, acc.
 (akıntıya-), adversō ūlumine.
 — koymak, sustineō, ēre,

tinuī, tentum; resistō, ēre, restitū, dat.
 — sahil, altera rīpa.
 karşılaşmak, obeō, īre, acc.; obviam eō, īre, dat.
 — için, obviam, dat.
 Seni karşılaşmağa geliyorum, obviam (adv) tibi veniō.
 karşılaşmak (mes. ölümle), obeō, īre, acc.; nanciscor, i, nactus.
 karşısına, contrā, acc.; ē regiōne, gen.
 karşısında, apud, acc.; contrā, acc.; ē regiōne, gen.; halkın karşısında söylenen nutuk, ūratiō apud populum habita;
 kasabanın karşısında, ē regiōne oppidī.
 Kartaca, Carthagō, inis, f.
 — ile ilgili, Pūnicus, a, um.; Carthaginiensis, e.
 Kartacalı, Poenus, i, m.; adi. Pūnicus, a, um.
 kasaba, oppidum, i, n.
 — halkı, kasabalar, oppidānī, ūrum, m. pl.
 kasten, dē industriā.
 katır, mūlus, i m.
 kati (zafer, muvaffakiyet v.s.) certus; haud dubius; haud anceps; manifestus, a, um;
 — neticeli bir muharebe yapmak, proeliō dēcertō, l.
 katil, katliam, caedēs, is, f., strāgēs, is, f.

katliam yapmak, strāgēs faciō, ere; strāgēs ēdō, ere, didi, ditum.

katletmek, interficiō, ere, fēcī, sectum; occidō, ere, occidī, occīsum; trucidō, 1.

katmak, addō, ere, didi, ditum; adiungō, ere, iūnxi, iūnctum.

kavga, pugna, ae, f.; proli- um, i. n.

kavuşmak (iki ordu), manum cōserere; signa cōserre cum hoste.

kaya, saxum, i. n.; rūpēs, is, f. scopulus, i. m.

kaybetmek, īmīllō, ere (tesadüf veya dikkatsizlik yüzünden);

perdō, ere (kendi hatası yüzünden).

(ümidi—) spēm abiīciō, ere. (vakit—), tempus terō, ere trīvi, tritum.

kayık, linter, Iris, f.

kayıp, damnum, i. n.

kayıtsız şartsız, nullis condi- tiōnibus lātis, acceptis.

kaymak, läbor, i. läpus.

kaynaklar, opēs, f. pl.

kazanılmış (zafer v.s.), exp- lōrātus, a, um.

kazanmak (zafer—), victori- am reportō, 1; rem prospe- re gerō, ere, gessi, gestum;

(şöhret—), glōriam cōsequ- or, i, cōnsecūtus sum; adi- piscor, i, adeptus sum; (sevgisini—), studium con- ciliō, 1.

kazaya uğramak (gemi), fran- gō' nun pess.; vicior in litos rega litore.

kazmak, effodiō, ere, fōdi, fōssum; fediō, ere, fōdi, fōssum.

keder, dolor, ūris, m.; luctus, ūs, m.

kendi, kendim, v.s. Bu keli- meler iki şekilde kullanılır. 1. Mutavaat Zamiri olarak: aynı şahıs veya şey özne ve tümleç:

Mē laudō, ben kendimi methederim; tē laudās, sen kendini methedersin; sē laudat, o kendini metheder. Cemi şekilleri: nōs, vōs, sē 2. Kuvvet veren kelimeler olarak:

Ipse vidi, kendim gördüm. Ipstī vīdimus, v.s.

Ipse vīdisti, kendin gördün; Ipse vīdit, kendi gördü.

Caesar ipse, Caesar kendisi; Graecia ipsa, bizzat Yunanistan; senin kendi selā- metin, tua ipsius salus (ben) kendi nefsième, equidem (yalnız 1 ci şahıs sing. ile).

kendiliğinden, kendi kendine, suā sponte

kendine gelmek, se reficere, fēcī, lectum.

kendini almak, bağırmaktan kendimi alamıyorum, reti- nēre mē nōn possum quin clāmem.

kendisini arzetmek, sē obii- cere, dat.; occurrō, dat.

kendisinin (itimada läyik oldu- ğunu v.s.) göstermek, sē praebēre.

kehanet ocağı, ūrāculum, i. n. kesif, densus, a, um.

kesmek, succidō, ere, cīdī, cīsum.

(= öldürmek), occidō, ere.

(= kesip koparmak), dē- secō, āre, secuī, sectum.

(= ikiye ayırmak), discin- dō, ere, scidi, scissum.

keşfetmek (= aranan bir şeyi bulmak), reperiō, īre, rep- peri, repertum.

(tesadüfen bulmak), inve- niō, īre, vēni, ventum.

keşif yapmak, keşfetmek, explōrō, 1.

keşifçi, explōrātor, ūris, m.; speculātor, ūris, m.

keşki, utinam:

(1) Gelecek için: subi. prae.

(2) Şimdi → : → imperf.

(3) Geçmiş → : → pl-perf.

keyfi yerinde olmak, bonō animō esse.

kolavuz, dux, cis, m.

kılıç, glādium, i. n. ;

kılıcı çekmek, glādium stringō, ere, strīnxī, strīc- tum.

kılıcı kınına koymak, gladi- um in vaginam recondō, ere, condidi, conditum.

kıral, rex, rēgis, m.;

kıralın ayaklarına (kapan- mak), ad pedēs rēgis.

kırala mahsus, kıral ile ilgi- li, rēgius, a, um.

kıralice, rēgina, ae, f.

kırallık, regnum, i, n; rēgia potestās.

kırılmak (harb saffi), inclinō, 1.

kırılmaz (azim v.s.), invictus ; indomitus, a, um.

kırmak, frangō, ere, frēgi, frēctum.

kırmızı, ruber, bra, brum.

kısa, brevis, e.

— bir müddet, paulisper.

(çok—) per brevis, e

kıṣır (= faydasız, verimsiz), irritus, a, um.

kıskançlık, invidia, ae, f.

kıskanmak, invidē, īre, vīdī, vīsum, dat.

kısmen, ex parte;

kısmen.. kısmen, bir kısmı.. diğer bir kısmı, partim... partim.

kış, hiems, hiemis, f.

kişin başında, başlangıcında, ineunte hieme;

kığı çadırda geçirmek, sub pellibus hiemō, 1.
kışkırtmak (muharebeye —), proeliō (ad proelium) la- ccessō, ere; prōvocō, 1.
kışlık ordugāh, hiberna, n., pl.
kiyafet, őrnātus, ős, m.
kıysi, őra; litus, oris, n.
kiymet vermek, aestimō, 1.
 (az —), parvī faciō, ere.
kiymetli, (arkadaş v.s.) cārus, a, um.
kiymetsiz, vilis, e.
kız (= kerime), filia, ae, f.
 — kardeş, soror, őris, f.
kızmak (= hiddetlenmek), trā- scor, i, irōtus.
kızarak, trātus, a, um.
kim? quis? quisnam?
kimse, (bu kimseler v.s. de) homō, inis m.
 (hiç—), nēmō, inis, m.f.
kirletmek, (mânevi) dēdecorō, 1.; dēdecōri esse.
kitap, liber, librī, m.
kiyaset, sapientia, ae, f.
koca (= zevç), vir, virī, m.; maritus, i, m.
koç başı, ariēs, ētis, m.
kolay, facilis, faciliōr, facillimus.
 — adū, facile.
kolayca, facile.
koloni, colōnia, ae, f.
komşu, vicinus, i, m.; finitimus, i, m.
konferans, colloquium, i, n.

— akdetmek, colloquor, i, locutus.
konsul, cōnsul, is, m.
 (sabık, eski —), prō cōn- sule (sonra bir kelime ola- rak: prōcōnsul)
konsulların önünde, huzu- runda, apud cōnsulēs.
konsulluk, cōnsulātus, ős, m.
 Cotta'nın konsullüğünden sonra, e Cottae cōnsulātū.
kontrol etmek, moderor, 1., dat.
konuşma, sermō, őnis, m.
konuşmak, loquor, i, locutus;
 (bir arkadaş ile —), colloqui cum amicō.
koparmak, divellō (aliquid) ab.
Korent, Corinthus, i, f.
korkak, ignāvus, a, um.
korkaklık, ignāvia, ae, f.
korkmak (umumi kelime), ti- meō, ere; (ekseriya saygı fikri ile), vereor, őri;
 (gelecek bir felalik duygusu ile) metuō, ere.
 Timor ve metus bu siillere tekabül eder. Pavor, şas- kınlık, dehşet, korkudan titreme mānasına gelir.
korkarak (çok, ziyadesiyle—)
 timore perculsus, a, um.
korku, metus, ős, m., timor, őris, m.

— vermek veya saçmak, iniiciō terrōrem, dat.; bu korku ile, bundan korktu- gımız için, hōc timōre.
korkunç, metuendus, a, um; gravis, e; terribilis, e.
korkutmak, perterreō; terreō, ere.
korsan, praedō, őnis, m.
korumak, dēfendō, ere, fendi, lēnum; servō, 1.
koşmak, currō, ere, cucurri, cursum;
 koşa koşa çıkışip gitmek, prōcurrō, ere.
kopmak (fırtına), coorior, őri, ortus.
kovmak, expellō, ere, pulī, pulsum.
koymak (bir yere —), dēpōnō, ere, posui, positum.
 (geri—) repōnō, ere.
 (önüne—), offerō, ferre, obtuli, oblātum; prōpōnō, ere.
 (vergi—), impōnō, ere.
 Ben kendimi tehlikeli bir mevkie koyarım, periculō mē offerō.
koyun, ovīs, is, f.
köle, servus, i, m.
kölelik, servitūs, őtis, f.
köpek, canis, is, m. f.
köprü, pons, ntis, m.
 — üzerine köprü yapmak, pon- tem faciō in, abl.

kör, caecus; oculis captus, a, um.
körfez, sinus, ős, m.
kötü, malus; prāvus, a, um.
 — zamanlar, rēs adversae.
köy, vicus, i, m.; pagus, i, m.
 (şehrin karşılığı olarak), rus, rūris, n.
köylü, agricola, ae, m.
Ksenophon, Xenophon, öntis, m.
kucaklamak, complector, plec- tī, plexus sum.
kudretiyle (silâh—), vi et ar- mis.
 (bütün—), summā vi; prō virili parte
kudretli, büyük kudret sahibi, potēns, entis.
kullanmak, őtor, i, ősus, abl.
kulübe, casa, ae, f.
kum, arēna, ae, f.
kumanda etmek, kumandanı olmak, praeesse, dat.
kumandan, komutan, dux, du- cis, m.; imperātor, őris, m.; praefectus, i, m.
kumandanı yapmak (= ba- şına tayin etmek) prae- ficiō, ere, acc. ve dat.; mes.
 Labiēnum legiōni praefecit; kumandanlık etmek, kuman- dayı elinde bulundurmak, imperium oblineō, ere.

kurmalıç (şehir v.s.) condō, ere, didi, ditum; şehrın kuruluşundan itibaren, kuruluşundanberi, ab urbe conditā. (ordugāh—), castra ponō, ere, posū, positum; castra muniō. īre.

kurnaz, callidus, a, um; sollers, ertis.

kurnazlık, sollertia, ae, f.

kurt, lupus, ī, m.

kurtarıcı, servātor, ḥris, m.

kurtarmak, servō. 1.; salutē esse.

kurtuluş, salus, ȳlis, f.

— kurtuluşunu temin etmek, kurtarmak, salū. ī. esse.

kusur, culpa, ae, f. vitiūm, -i (A)

— bulmak, culpō. 1.

kuşatma, obsidiō, ḥnis, f.

kuşatmak, cingō, ere, cīnxi, cīnetum; circumveniō: ob-sideō, īre, sēdi, sēssum; circumdō īre, dedi, datum.

kuvvet, kudret, iktidar (=resmi, kanuni iktidar, salâhiyet), potestās, ȳlis, f. (= siyasi kudret, resmi bir mevkiden neşet elmiyebilir)

potentia, ae, f.

(= nüfuz, ehemniyet, ekse-riya: şahsi nüfuz) auctori-tās. ītis, f.

(= en büyük rütbe veya makamın, mes. kirallık makamının verdiği kati iktidar

salâniyet, ve bilh. askeri bakımından), imperium, ī, n. (= hakimiyet, hüküm), di-tiō, ḥnis, f.; potestās, atis, f.; imperium, ī, n.; mes. in potestate populi Rōnān̄ esse, Romalılara tabi olmak Roma tabiiyetinde olmak. (= kirallık salâhiyeti, iktidarı) regnum, ī, n.

(= mutlak iktidar, hakimiyet, mutlak idare), dominātus, ȳls, m.

(= maddi kuvvet), vis, vim vī, vīrēs f.; robur, ḥris, n. kuvvetler (askeri —), cōpiae. f. pl.; kara kuvvetleri, terrestres cōpiae.

kuvvetsizlik, infirmitas, ītis, f.; imbécillitās (animi, cōnsiliū), ītis, f.

kuzey, septentrionēs, um, m. pl.

küçük, parvus, a, um.

(= daha genç), nātū minor (o kadar —), tantulus, a, um. — bir askeri kuvvet, exigua manus.

küçümsemek, dēspiciō, ere, spexī, spectum.

kürek çekmek, kürek çekerek gemiyi hareket ettirmek, nāvem rēmīs prōpellō, ere, puli, pulsū.

kürekçi, rēmex, igis, m.

küstahlik, arrogāntia, ae, f.; superbia, ae, f.

kütle, plebs, plebis, f.; mul-titūdō, inis, f.

kütük (= bağ kütüğü), vītis, is, f.

lağım açarak yıkmak, (mū-rōs) subruō, ere, ruī, rutum.; cuniculum faciō, ere.

Latince, Latinē, adv.

lâyık, dignus, a, um, abl. — değil, indignus, a, um, abl.

— olmak, liyakat kazanmak, mereō, īre; dignus esse.

— olduğu veçhile, meritō.

lázımdır, 1. umumiyetle Gerun-do ile çevrilir.

2. Bazan gen. ile: bonī ci-vis est facere, iyi bir vatan-داşın yapması lázımdır.

3. débeō, īre; oportet; opus est; egeō, īre, abl.

Bana köle lâzım değildir, servō (abl.) nihil opus est mihi veya nōn egeō servō (abl.).

lejiyon (en yüksek mevcudu: 6000), legiō, ḥnis, f.

lejiyon efradı, lejiyoner, le-giōnārius miles.

leke (mânevi), dēdecus, ḥris, n.; ignō ninia, ae, f.

— teşkil etmek, dēdecōri esse.

lekelemek, (mânevi) dēdecō-rī esse; (maddi): tingō, ere, tinxi, tinctum.

-lerce (mes. günlerce), aliquot complūrēs

liman, portus, ȳls, m.

limanı tutmak, portum ca-piō, ere.

lâtuf, benignitās, atis, f.; hu-mānitās, ītis, f.; benevo-lentia, ae, f.; beneficium, ī, n.

lâtsen gel gelirmisin, fac ve-niās.

lütufkâr, benignus, a, um

mâbet, templum, ī, n.; aedes, is f. (yalnız sing.)

mağara, spēluna, ae, f.

mağlubiyet, clādēs, is, f.; in-commodum, ī, n.

mağlubiyete uğramak, clā-dem accipiō, ere, cēpī, cep-tum.

mağlubiyete uğratmak, clā-dem īferō, ferre.

tam, kati bir mağlubiyete uğratmak, prōfligō, 1.

mağlûp bir vaziyette harbet-mek, fortūnā inclināt pug-nō, 1.

mağlûp edilmez, indomitus; invictus, a, um.

mağlûp etmek, superō, 1; vin-cō, ere, vīci, victum.

mağrur, superbus, a, um.

mahal, locus, ī, m.

maharet, sollertia, ae, f.

(tecrübe ile kazanılan—), perītia, ae, f.; ars, tis, f.